

Nr 63

Av herr **Sveningsson m. fl.**, om kontroll av bilhandel och bilreparationer.

(Lika lydande med motion nr 79 i Andra kammaren)

Vi lever i bilismens samhälle. Kostnaderna för bilen tar för många människor en alltför stor del av deras inkomster och tillgångar. Ett stort ansvar och stora kostnader för trafiken tynger även det allmänna: stat och kommun.

De två senaste åren har vi i motioner föreslagit att det borde bli en bättre kontroll över bilhandeln från samhällets sida. Dessa motioner har dock avisats av riksdagen. När de däremot blivit remitterade till olika remissinstanser, har vårt förslag mötts av ett mycket betydande intresse, och instanserna i fråga har tillstyrkt utredning i ärendet.

Det skall inte förnekas att den kontrollbesiktning som utföres av Svensk bilprovning samt rätten till inspektion av saluhållna fordon hos bilhandlare har sitt värde. Men även om en bil nyligen blivit kontrollbesiktigad kan den för ägaren vara i ett nästan värdelöst skick, då ingen kontroll sker av motorn och de i övrigt rörliga delarna av betydelse i fordonet.

Även om förhållandena undergått en förbättring, är den kontroll som nu utövas på bilförsäljningen helt otillräcklig. Redan 1968 insåg statens trafiksäkerhetsverk att nu gällande kontrollmöjligheter är otillfredsställande. Hur fördelningen av ansvaret för bristfälligheterna är kan ej fastställas utan en ingående undersökning — detta enligt trafiksäkerhetsverkets yttrande. Verket har därför funnit önskvärt att de av oss i motionerna upptagna problemen som är förknippade med bilbranschens verksamhet i sammanhanget klarläggs, och verket har därför tillstyrkt utredning. Sedan har den ena remissinstansen efter den andra på samma sätt tillstyrkt vårt förslag.

Det gäller inte bara att beakta ett berättigat köparintresse utan också trafiksäkerheten. Man kan även konstatera att ett frivilligt organiserande av bilhandeln inte har lyckats på ett fullt tillfredsställande sätt. Här måste lagstiftning tillgripas. Även om trafikolyckorna aldrig helt kan undvikas, så kan kostnaderna som åsamkas samhället ändå nedbringas och mycken, för många ofattbar, tragik undvikas genom att döds- och invaliditetsfallen minskar.

Under det senaste året har det blivit starka reaktioner även i olika pressorgan mot bestående missförhållanden. I detta sammanhang kan också

erinras om den svåröverskådliga floran av »bilgarantier», som under nuvarande förutsättningar aldrig kan fullt belysas av någon konsumentupplysning, och de risker som för en optimistisk konsument ligger i begreppet »bytesrätt» etc.

Allmänna reklamationsnämndens verksamhet torde redan effektivt ge anvisning om riskerna med dessa »garantier». Reklamationsnämnden har — efter bara ett års erfarenhet av bilhandeln — i sitt remissutlåtande 1969 tillstyrkt utredning i syfte att finna ett motmedel mot inte acceptabla företeelser inom motorbranschen.

Vad som är angeläget från allmänhetens och samhällets synpunkt är att en sådan lagstiftning tillkommer som bara tillåter försäljning av trafikvärdiga och därmed trafiksäkra bilar. I det avseendet är nu bristerna stora. Det kan framhållas — vilket också antytts ovan — att synpunkter till stöd för denna uppfattning framkommit i tidningspressen under det senaste året. Slutsatsen är i allmänhet att erfarenheten tyvärr visat att det behövs vidgade lagstiftningsåtgärder mot »skumraskhandeln» med bilar. En utökad kontroll bör sättas in främst gentemot företag som sällan säljer från fasta lokaler och även mot dem som säljer sina bilar privat.

Statens konsumentråd har helt nyligen framhållit som sin uppfattning att köparna av begagnade bilar skall få bättre skydd mot den grupp av »mindre ansvarskännande bilhandlare» som visat sig vara verksamma inom branschen. De som blir lurade av mer eller mindre skumma bilförsäljare är med stor sannolikhet sådana köpare som inte har råd att köpa en ny bil. Det är bilkunder i små omständigheter, som inte har råd till några ekonomiska äventyr. När det från deras sida, som vill slå vakt om de gamla skrothögarna, hävdats den uppfattningen att konsumentupplysning är tillräckligt på detta område, bör de kunna redovisa vilket resultat som uppnåtts med en sådan konsumentupplysning.

Det är i hög grad otillfredsställande att ansvarslösa och samvetslösa individer i många fall fritt och hänsynslöst skall få ägna sig åt för köparna högst olyckliga bilaffärer. Ett hinder för sanering av bilhandeln ligger bl.a. i att icke seriösa företag ofta byter namn, deras firma eller ägare går inte ens att finna i telefonkatalogen. I den mån som denna typ av bilförsäljare kan anträffas efter ett bilköp reagerar de inte positivt på berättigade påpekanden och krav. Rättsliga åtgärder har i regel inte någon betydelse, då säljaren inte sällan saknar tillgångar. Ofta sker bilaffärer på ett sådant sätt att köparen, som förvärvat en nära nog värdelös bil, inte kan få någon rättelse hos säljaren. Samma är förhållandet när statens reklamationsnämnd skall försöka reda upp affären.

För resebyråer finns sedan några år en särskild lagstiftning om att ett garantibelopp måste disponeras för resor som anordnas. Här kan den frågan framställas, om inte den som säljer bilar yrkesmässigt bör ha en liknande skyldighet att ställa ett garantibelopp till förfogande som säkerhet för de

köpare som eventuellt kan komma att behöva rättelse. En jämförelse i detta avseende med nuvarande resebyråverksamhet borde vara ett tillräckligt stöd för upprättandet av en mera effektiv övervakning av bilhandeln.

I föregående års motioner har framhållits hur inom andra länder finns olika former för kompetens eller jämförlig prövning av företagare som önskar driva verksamhet inom bil- eller bilreparationsbranschen. Även denna gång vill vi erinra om att elinstallationsverksamhet ligger under samhällelig kontroll samt att rörfirma skall vara auktoriserad för att få göra ingrepp i kommunala vattensystem, för att ta några exempel. Motiveringen är i dessa fall garanti för yrkeskunskap.

Med tanke på att det är långt större risker för omvärlden med felaktigt utförda reparationer eller försäljning av från trafiksäkerhetssynpunkt undermåliga bilar än med ett felaktigt utförande av från teknisk synpunkt mindre krävande installationsarbeten kan ett avspisande av en bättre kontroll av reparationer och försäljning av bilar ej accepteras. Förnuftigt ordnad kontroll på dessa områden när det gäller såväl trafiksäkerheten som bilisternas ekonomiska intresse är av stor betydelse.

Frågan är därför om man inte borde införa ett tillägg till ansvarsbestämmelserna i vägtrafikförordningen med föreskrift att inte bara den som kör ett trafikfarligt fordon utan också säljaren av ett fordon, som vid försäljningen är trafikfarligt, skall dömas till ansvar. Samma bestämmelser bör gälla för dåligt utförda reparationer.

För varje år som går blir det alltmer angeläget att det blir lagbestämmelser som kan skapa en större ansvarskänsla hos dem som nu yrkesmässigt och ansvarslöst utför bilreparationer och säljer icke trafikvärdiga bilar.

Vårt förslag avser givetvis inte att hindra intresserade fordonsägare från att utföra från trafiksäkerhetssynpunkt ofarliga arbeten på sina fordon.

Åberopande det anförda hemställes,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om en utredning om förutsättningarna för åvägabringande av en sådan kontroll på sektorn bilhandeln och bilreparationer att kvarstående från trafiksäkerhets- och konsumentssynpunkt allvarliga missförhållanden i möjligaste mån undanröjes.

Stockholm den 15 januari 1970

Ragnar Sveningsson (m) Carl Eskilsson (m) Ingrid Segerstedt Wiberg (fp)

Nils Hjorth (s) Nils Theodor Larsson (cp) Per Blomquist (m)